

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 1 lutego 2016 r.

Pozycja 81

POSTANOWIENIE
z dnia 25 listopada 2015 r.
Sygn. akt Ts 211/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej H. i O. J. w sprawie zgodności:

art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2012 r. poz. 803, ze zm.) z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 9 czerwca 2015 r. H. i O. J. (dalej: skarżący) wystąpili o zbadanie zgodności art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2012 r. poz. 803, ze zm.; dalej: ustawa o kształtowaniu ustroju rolnego) „w zakresie, w jakim nie przewiduje normalnego obowiązku Agencji Nieruchomości Rolnych zawarcia nowej umowy dzierżawy z dotychczasowym dzierżawcą”, z art. 2 Konstytucji.

Skargę konstytucyjną wniesiono na tle następującego stanu faktycznego. Skarżący byli dzierżawcami nieruchomości, którą na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego nabyła Agencja Nieruchomości Rolnych. Skarżący zwrócili się do Agencji Nieruchomości Rolnych z wnioskiem o zawarcie z nimi nowej umowy dzierżawy, a wobec braku przedstawienia przez Agencję warunków takiej umowy złożyli powództwo o ustalenie istnienia umowy dzierżawy. Agencja Nieruchomości Rolnych wniosła powództwo wzajemne o wydanie nieruchomości. Wyrokiem Sądu Rejonowego dla W. z października 2008 r., utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z lipca 2009 r., oddalono powództwo skarżących o ustalenie istnienia umowy dzierżawy. Następnie, wyrokiem z grudnia 2013 r., Sąd Rejonowy dla W. nakazał skarżącym wydanie Agencji Nieruchomości Rolnych spornej nieruchomości. Apelacja skarżących od tego rozstrzygnięcia została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w W., doręczonym skarżącym 9 marca 2015 r.

Zdaniem skarżących zakwestionowany przepis w zakresie, w jakim nie nakłada na Agencję Nieruchomości Rolnych korzystającą z ustawowego prawa wykupu nieruchomości obowiązku zawarcia nowych umów z dotychczasowymi dzierżawcami tych nieruchomości, narusza zasadę przyzwoitej legislacji. Jego niejasność i nieprecyzyjność prowadzi bowiem do

powstania rozbieżności między – istniejącym zdaniem skarżących – obowiązkiem Agencji Rynku Rolnego do zawarcia umów z dotychczasowymi dzierżawcami a brakiem możliwości dochodzenia zawarcia takich umów po stronie tych dzierżawców. W przekonaniu skarżących przyjęta w orzecznictwie sądowym wykładnia zakwestionowanego przepisu (zgodnie z którą Agencja Nieruchomości Rolnych ma swobodę w zakresie decydowania, czy nowe umowy zostaną zawarte) jest sprzeczna z intencją ustawodawcy. Nie gwarantuje również wystarczającej ochrony praw dzierżawców.

Ponadto skarżący wnieśli o wydanie przez Trybunał Konstytucyjny postanowienia tymczasowego o wstrzymaniu wykonania wyroku Sądu Okręgowego w W. ze stycznia 2015 r.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 138 w związku z art. 139 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) z dniem 30 sierpnia 2015 r. utraciła moc ustawa z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.). Zgodnie z art. 134 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r. w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy w postępowaniu przed Trybunałem w zakresie dotyczącym wstępnego rozpoznania stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy o TK z 1997 r. Rozpatrywana skarga konstytucyjna została wniesiona przed dniem wejścia w życie ustawy o TK z 2015 r., dlatego do jej wstępnej kontroli zastosowanie mają przepisy ustawy o TK z 1997 r.

W myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, zakwestionować zgodność z Konstytucją przepisów ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie których sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego prawach lub wolnościach albo o obowiązkach określonych w Konstytucji. Zasady, na jakich dopuszczalne jest korzystanie z tego środka ochrony wolności i praw, precyzuje ustawa o TK z 1997 r. W świetle powyższych unormowań konstytucyjnych i ustawowych nie ulega wątpliwości, że warunkiem złożenia skargi konstytucyjnej nie jest każde naruszenie Konstytucji, ale tylko naruszenie wyrażonych w niej norm regulujących wolności lub prawa człowieka i obywatela. Skarga konstytucyjna musi zatem zawierać zarówno wskazanie konstytucyjnych wolności lub praw, które zostały naruszone, jak i określenie sposobu ich naruszenia (art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK z 1997 r.).

Skarga wniesiona w niniejszej sprawie nie spełnia tego warunku. Skarżący zarzucili bowiem, że zaskarżony art. 8 ust. 2 i 3 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego jest niezgodny z art. 2 Konstytucji. Nie powołali jednocześnie żadnych innych przepisów Konstytucji, które zostały – ich zdaniem – naruszone. Tymczasem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego art. 2 Konstytucji co do zasady nie może stanowić samodzielnego wzorca kontroli w postępowaniu inicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej. Nie formułuje bowiem samodzielnych konstytucyjnych praw lub wolności, których ochronie służy – zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji – skarga konstytucyjna.

Wskazawszy art. 2 Konstytucji jako wzorzec kontroli zaskarżonej regulacji, skarżący powołali się jedynie ogólnie na wynikające z zasady demokratycznego państwa prawnego zasady rzetelnej legislacji. W swoim orzecznictwie Trybunał wielokrotnie wskazywał, że tak sformułowany zarzut nie może być przedmiotem rozpoznania w procedurze inicjowanej wniesieniem skargi konstytucyjnej. Ani zasada demokratycznego państwa prawnego, ani wynikająca z niej zasada poprawnej legislacji nie mają bowiem charakteru konstytucyjnych wolności lub prawa podmiotowego, których naruszenie może być przedmiotem skargi konstytucyjnej (zob. np. postanowienia TK z: 26 czerwca 2002 r., SK 1/02, OTK ZU nr 4/A/2002,

poz. 53; 15 grudnia 2009 r., Ts 5/08, OTK ZU nr 1/B/2010, poz. 13; 14 grudnia 2009 r., SK 49/07, OTK ZU nr 11/A/2009, poz. 173; 19 lutego 2010 r., Ts 267/07, OTK ZU nr 1/B/2010, poz. 12; 22 maja 2013 r., Ts 44/13, OTK ZU nr 3/B/2014, poz. 213; 16 grudnia 2013 r., Ts 276/13, OTK ZU nr 2/B/2014, poz. 165; a także wyroki TK z 3 kwietnia 2006 r., SK 46/05, OTK ZU nr 4/A/2006, poz. 39 oraz 10 lipca 2007 r., SK 50/06, OTK ZU nr 7/A/2007, poz. 75).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego wynikające z art. 2 Konstytucji zasady mogą być w postępowaniu skargowym jedynie pomocniczym wzorcem kontroli, pod warunkiem jednoczesnego wskazania innej naruszonej normy konstytucyjnej statuującej wolność lub prawo (zob. wyrok TK z 26 kwietnia 2005 r., SK 36/03, OTK ZU nr 4/A/2005, poz. 40). Zarzut niezgodności z tymi zasadami mógłby być więc rozpatrywany wyłącznie w ramach oceny sposobu naruszenia konstytucyjnych wolności i praw (zob. postanowienie TK z 26 czerwca 2002 r., SK 1/02 oraz wyrok TK z 13 stycznia 2004 r., SK 10/03, OTK ZU nr 1/A/2004, poz. 2). W niniejszej sprawie skarżący nie powiązali jednak zarzutu naruszenia art. 2 z zarzutem naruszenia żadnego innego przepisu Konstytucji. Okoliczność ta stanowi zasadniczy powód odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu (na podstawie art. 49 w związku z art. 36 ust. 3 i art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK z 1997 r.).

Niezależnie od powyższego Trybunał stwierdza, że skarżący nie wykazali naruszenia zasady przyzwoitej legislacji przez zakwestionowany przepis. Nie wykazali bowiem, że jest on niejasny – w szczególności, że budzi rozbieżności w orzecznictwie sądowym. Stwierdzili jedynie, że ich zdaniem powinien on wyraźnie przewidywać ciążący na Agencji Nieruchomości Rolnych obowiązek zawarcia umów z dotychczasowymi dzierżawcami nieruchomości oraz odpowiadające temu obowiązkowi roszczenie po stronie tych dzierżawców. Nie poparli jednak tego twierdzenia żadnymi argumentami. Sam pogląd skarżących, że art. 8 ust. 2 i 3 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego powinien zawierać treści, których ustawodawca w nim nie przewidział, nie oznacza bowiem, że przepis ten jest skonstruowany wadliwie. Skarżący nie uprawdopodobnili więc naruszenia art. 2 Konstytucji przez zakwestionowany przepis. Również ta okoliczność uzasadnia odmowę nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Ponadto Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że ze względu na odmowę nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej wniosek o wydanie postanowienia tymczasowego o wstrzymaniu wykonania wyroku Sądu Okręgowego w W. wydanego w sprawie, która legła u podstaw skargi konstytucyjnej, nie zasługuje na uwzględnienie.

Wziąwszy pod uwagę powyższe okoliczności, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.